

ฉากและแสง

ศักดิ์ชัย เอี่ยมกระสินธุ์ (ครูแจ๊ค)

การออกแบบฉาก และแสง เพื่ออุตสาหกรรมการแสดง

ฉาก คือ?

แสง คือ?

นิยามของ “ฉาก”

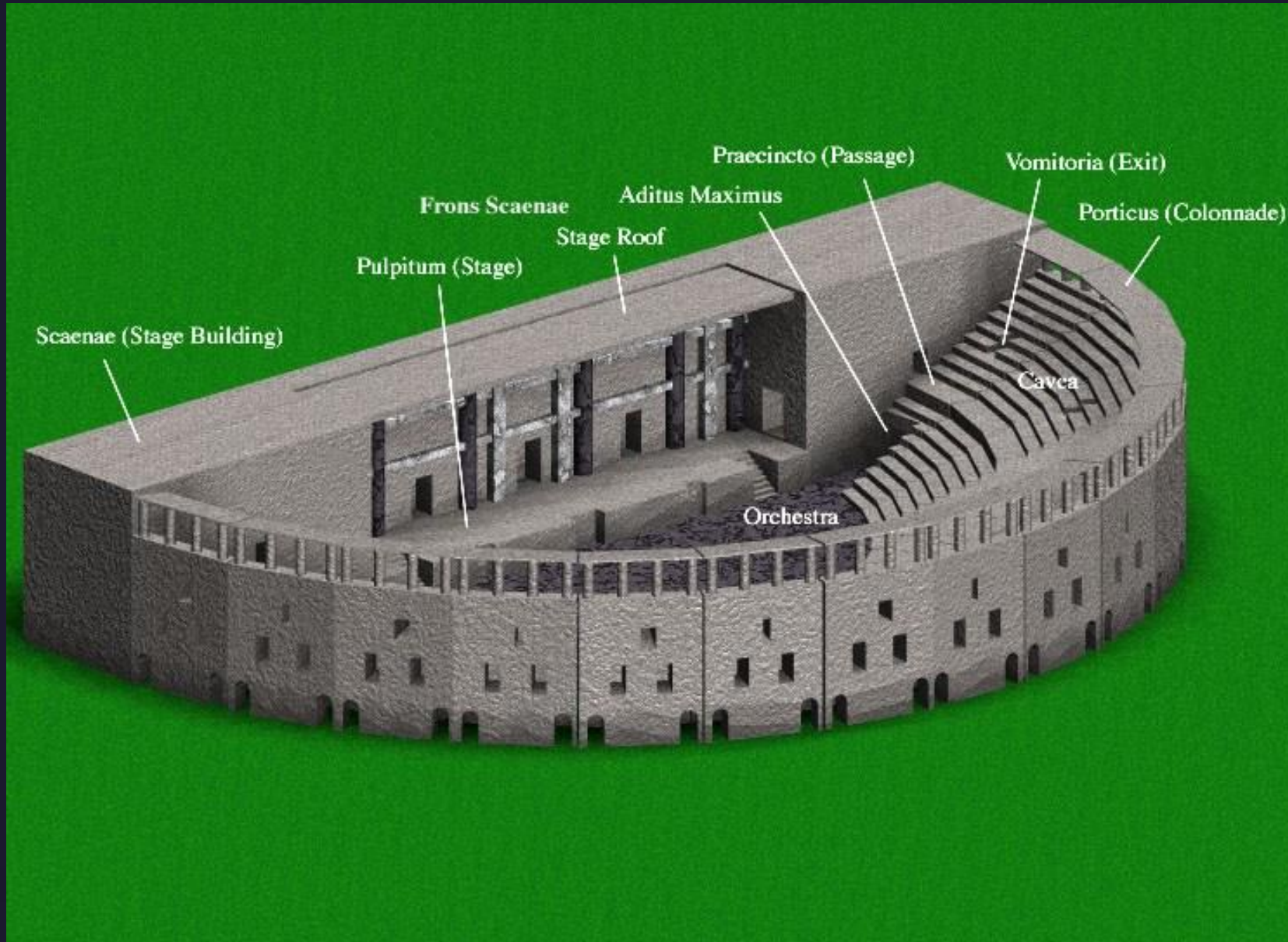
ฉากละคร หมายถึง สถานที่ที่เป็น
สิ่งแวดล้อมหรือสภาพแวดล้อมของตัวละครและ
เป็นพื้นที่สำหรับการแสดง โดยสถานที่นี้จะ
ออกแบบเพื่อให้เน้นการกระทำและความขัดแย้ง
ของตัวละครและแสดงถึงสถานที่ เวลา ยุคสมัย
อย่างชัดเจน เพื่อให้เห็นสภาพแวดล้อมของตัวละคร
มากยิ่งขึ้น ช่วยให้ผู้ชมสามารถเข้าใจบริบทของการ
แสดงและเรื่องราวมากยิ่งขึ้น

ฉากละคร สมัยยุคกรีก-โรมัน

มีการใช้ฉากละครที่เป็นภาพวาดขนาดใหญ่ และใช้
อุปกรณ์ประกอบฉากต่าง ๆ ที่มีลักษณะเหมือนจริง
หรือที่เรียกว่า Realistic setting โดยชาวโรมันจะใช้
เครื่องประกอบฉากที่สามารถแยกเป็นชิ้น ๆ แต่ทำสี
เลียนแบบของจริง หรือบางครั้งอาจนำของจริงเข้า
มาใช้ในฉากเลย อย่างการนำเสาโรมันมาตกแต่งให้
สวยงามแล้วนำเข้าฉาก หรือการใช้เครื่องประกอบ
ฉากที่ลอกเลียนแบบธรรมชาติเช่น ภูเขา ถ้ำ ก้อน
หิน เป็นต้น

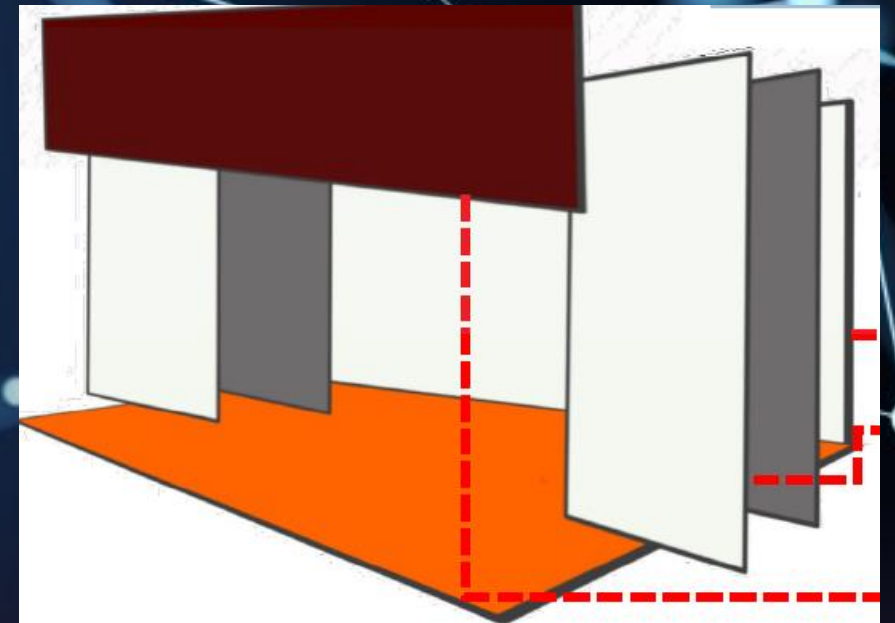
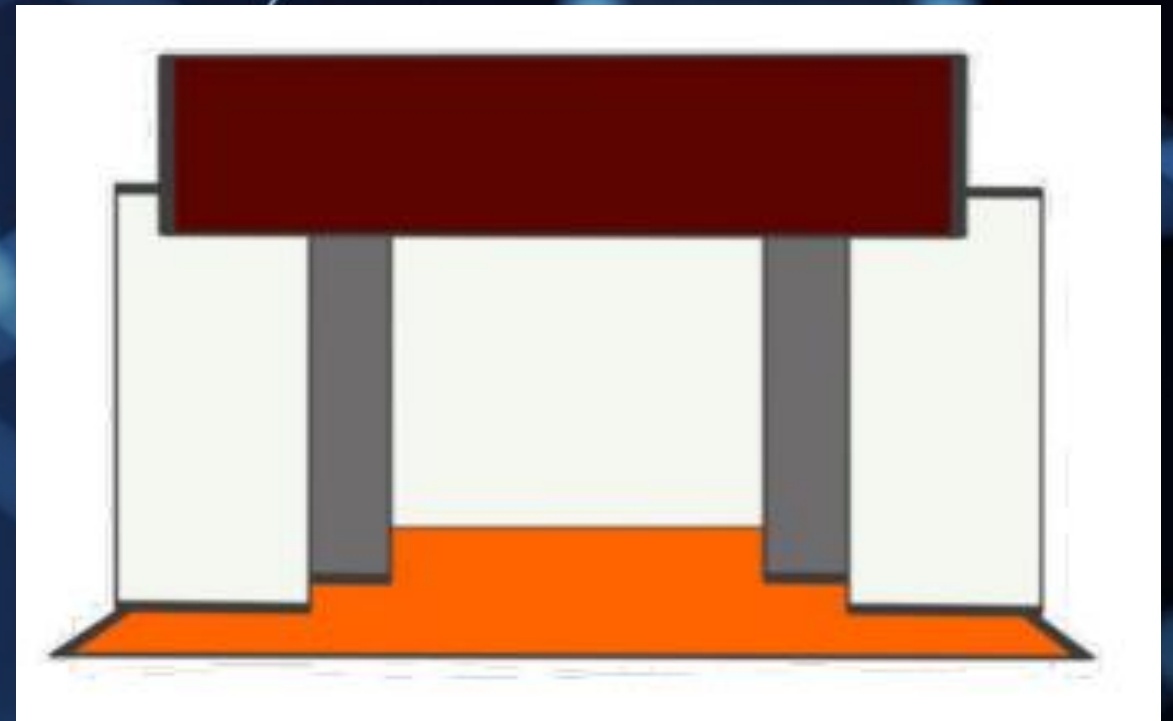
ฉากละคร สมัยยุคกรีก-โรมัน

ฉากละคร สมัยเรอเนสซองส์

เริ่มต้นประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 15 และสิ้นสุดลงประมาณ
คริสต์ศตวรรษที่ 17 (รวมราว 300 ปี) คำว่า Renaissance
เป็นภาษาฝรั่งเศส แปลว่า “การเกิดใหม่”

ฉากละครในยุคนี้มีการปรับเปลี่ยนเป็นลักษณะ
ของล้อระบายที่แบ่งเป็นชั้น ๆ ลึกเข้าไปในเวที
โดยแต่ละชั้นจะถูกบรรจุवादลงผืนผ้าใบหรือวัสดุที่
แตกต่างกันไปตามยุคสมัย จากศิลปินที่มีชื่อเสียง วาด
เป็นภาพอาคารสิ่งปลูกสร้างที่มีลวดลายวิจิตร
งดงาม

ฉากละคร ยุคศตวรรษที่ 19- ปัจจุบัน

ฉากที่มีลักษณะเป็นภาพวาดสองมิติ เริ่มเสื่อมความนิยมลงด้วยแนวคิดที่ว่า ฉากสองมิติ เป็นเพียงการแสดงให้เห็นว่าศิลปินที่วาดมีฝีมือมากน้อยเพียงใด แต่ไม่สามารถสะท้อนแนวคิดที่แท้จริงของบทละคร ฉากละครแบบใหม่ ๆ จึงมีกลไกซับซ้อนขึ้น ปรากฏเป็นฉากละครแบบสามมิติที่ประยุกต์เทคนิคแบบใหม่ ๆ เข้าไป เช่น แสงสี ระบบกลไก การฉายภาพจากโปรเจคเตอร์ เป็นต้น ซึ่งเอื้ออำนวยให้นำเสนอบทละครได้อย่างตรงตาม ความต้องการของผู้กำกับและนักแสดง โดยได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบันฉากละครมีความหลากหลายมากขึ้นอยู่กับผู้กำกับว่าต้องการจะนำเสนอฉากละครและบทละครในรูปแบบใด

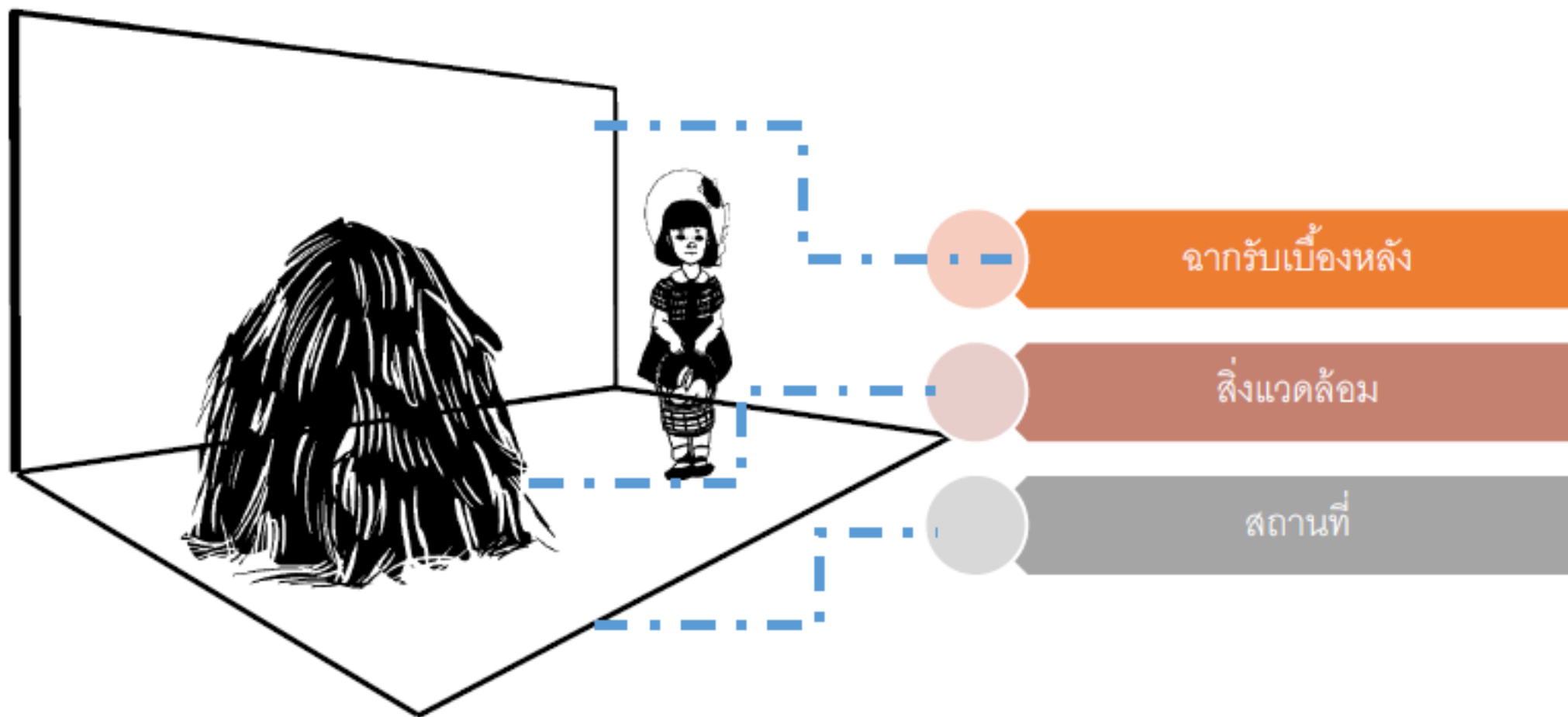

ฉากละคร ยุคศตวรรษที่ 19- ปัจจุบัน

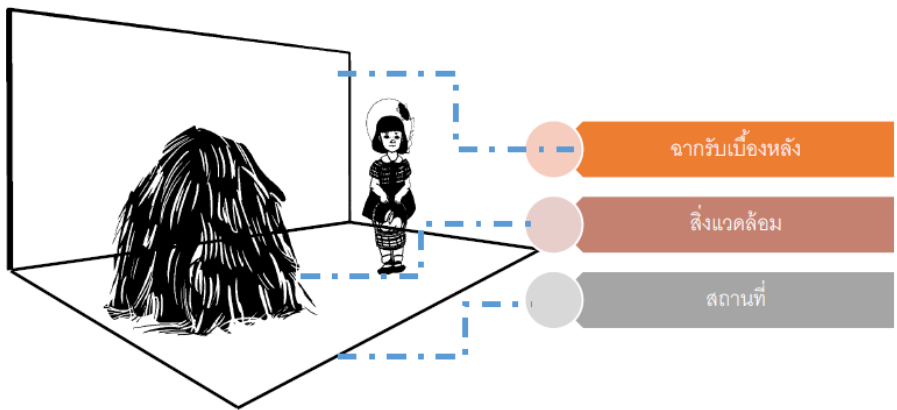
ส่วนประกอบของฉากละคร

ฉากละครประกอบด้วย 3 ส่วน

ส่วนประกอบของฉากละคร

ฉากละครประกอบด้วย 3 ส่วน

สถานที่ (Place)

บริเวณทั้งหมดของการแสดงที่มีส่วนประกอบอื่น ๆ และนักแสดงอยู่

สิ่งแวดล้อม (Local)

อุปกรณ์ประกอบฉากทุกชิ้นที่ปรากฏอยู่หน้าฉาก รวมทั้งตัวนักแสดงและแสงเสียง

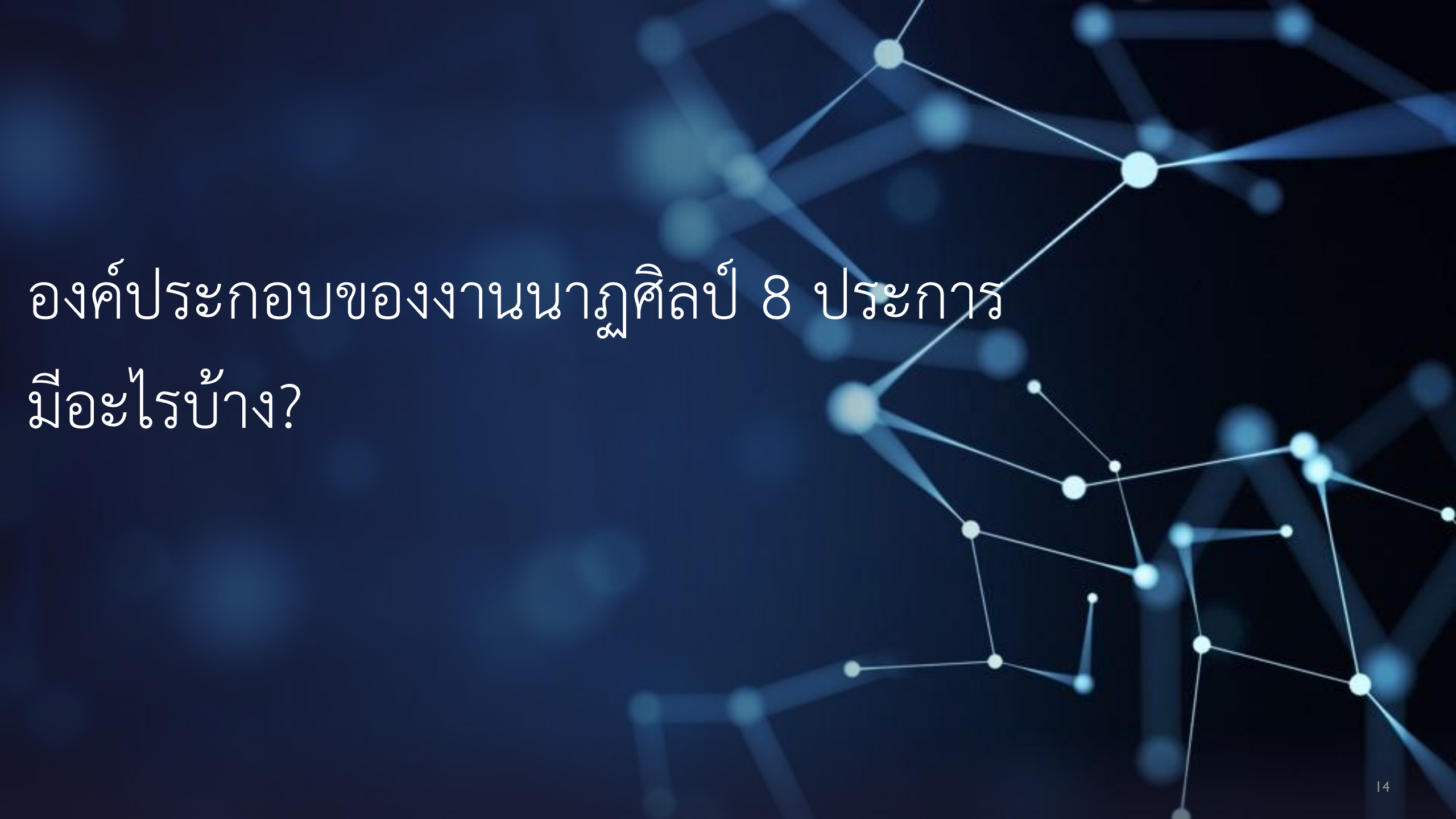
ฉากรับเบื้องหลัง (Scenery)

ฉากส่วนที่อยู่ด้านหลังสุดของนักแสดงและอุปกรณ์ประกอบฉาก สามารถออกแบบได้หลากหลายขึ้นอยู่กับฉากนั้น ๆ

การแสดงในนาฏศิลป์ไทย

การแสดงในนาฏศิลป์ไทย

1. ระเบียบ
2. รำ
3. การแสดงพื้นเมือง
4. โขน
5. ละคร

องค์ประกอบของงานนาฏศิลป์ 8 ประการ
มีอะไรบ้าง?

องค์ประกอบของงานนาฏศิลป์ 8 ประการ

อุปกรณ์
เครื่องแต่งกาย

บทการแสดง

สถานที่แสดง

นักแสดง

แสงประกอบการแสดง

ลีลา

ดนตรี

ฉากการแสดงในนาฏศิลป์ไทย

ใช้ธรรมชาติเป็นฉาก

การแสดงในนาฏศิลป์ไทย

โขนพระราชทาน

งานในห้องเรียน
จับกลุ่ม 3-4 คน
และอธิบายหัวข้อ
ดังนี้...

งานนาฏศิลป์ในวัง?

งานนาฏศิลป์ชาวบ้าน?